

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1937

Vragen van de leden **Bontenbal** en **Boswijk** (beiden CDA) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp over *de voorgenomen ontslagrondes bij UNHCR en IOM* (ingezonden 26 maart 2025).

Antwoord van Minister **Klever** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp) (ontvangen 14 april 2025).

Vraag 1

Heeft u er kennis van genomen dat zowel bij het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (UNHCR) als bij de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) duizenden banen geschrapt dreigen te worden?^{1, 2}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat het overgrote deel van de bijdrage aan het budget van UNHCR en IOM afkomstig was vanuit de Verenigde Staten, en dat de voorgenomen ontslagrondes rechtstreeks te verklaren zijn uit het korten van deze budgetten door de regering Trump?^{3, 4}

Antwoord 2

De VS is historisch de grootste donator van zowel UNHCR als IOM. Voor UNHCR bedroeg de bijdrage van de VS in 2024 42% van de beschikbare financiering, voor IOM was dit 41%. De voorgenomen ontslagrondes bij beide organisaties zijn een gevolg van de verwachte teruglopende financiering vanuit de VS. Daarbij houden de organisaties ook rekening met bezuiniging van andere donoren zoals het Verenigd Koninkrijk.

Vraag 3

Kunt u een overzicht geven van de (verwachte) bijdragen van de verschillende donoren aan UNHCR en IOM voor 2023, 2024 en 2025?

¹ Devex, 20 maart 2025, <https://www.devex.com/news/exclusive-un-refugee-agency-braces-for-thousands-of-job-cuts-109693>.

² IOM, 18 maart 2025, <https://www.iom.int/news/update-iom-operations-amid-budget-cuts>.

³ UNHCR, <https://reporting.unhcr.org/donors/donor-ranking?year=2024>.

⁴ IOM, <https://www.iom.int/funding-and-donors>.

Antwoord 3

Voor 2025 zijn deze bedragen nog niet bekend. Voor 2024 en 2023 zijn zowel de bedragen als de donoren te vinden in de jaarlijkse rapportages van beide organisaties.^{3,4} Voor 2024 bedroeg voor UNHCR de totaal beschikbare financiering USD 4,88 mld, waarvan Nederland USD 80 mln heeft bijgedragen. Voor IOM betrof het totale budget in 2024 USD 3,64 mld, waarvan Nederland USD 73 mln heeft bijgedragen.

Vraag 4

Bent u zich ervan bewust dat momenteel een recordaantal van ruim 122 miljoen mensen wereldwijd op de vlucht is als gevolg van oorlog, vervolging, geweld en mensenrechtenschendingen?⁵

Antwoord 4

Ja.

Vraag 5

Deelt u de zorgen dat deze megabezuinigingen in de humanitaire sector miljoenen levens in gevaar kunnen brengen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

De bezuinigingen die veel donoren doorvoeren zullen een effect hebben op de humanitaire sector, en meerdere humanitaire partners zijn sterk afhankelijk van grote donoren zoals de Verenigde Staten. Deze organisaties worden hard geraakt en dit heeft directe effecten op het werk van deze organisaties en op de hoeveelheid mensen waaraan zij hulp kunnen verlenen. Als reactie op de wereldwijde bezuinigingen binnen de humanitaire sector heeft de Emergency Relief Coordinator van OCHA, Tom Fletcher, een brief geschreven waarin hij oproept tot een «humanitarian reset» en heeft hij de regionale en humanitaire coördinatoren verzocht om opnieuw te prioriteren binnen verschillende crises. Het zet een beweging in gang waarin de humanitaire sector, noodgedwongen, moeilijke keuzes zal moeten maken over wie kan worden geholpen en wie niet.

Vraag 6

Deelt u de mening dat organisaties als UNHCR en IOM van grote meerwaarde zijn in het helpen fragiele regio's te stabiliseren en veilige terugkeer van vluchtelingen mogelijk te maken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja. UNHCR speelt een belangrijke rol in de ondersteuning van zowel de opvang van vluchtelingen in fragiele regio's en de vrijwillige terugkeer. De steun aan opvanglanden en landen van terugkeer door zowel UNHCR, IOM en de internationale gemeenschap, is belangrijk om de stabiliteit te bevorderen. IOM is een belangrijke partner voor lidstaten op het gebied van migratie. Nederland werkt samen met IOM aan het tegengaan van irreguliere migratie, mensenhandel en -smokkel, het faciliteren van waardige en vrijwillige terugkeer (vanuit Nederland en transitlanden) en duurzame herintegratie, en het bieden van bescherming aan migranten.

Vraag 7

Deelt u de mening dat het goed is dat verreweg de meeste vluchtelingen wereldwijd in de eigen regio worden opgevangen, en dat organisaties als UNHCR en IOM een eerste vangnet in de regio zijn en daarmee een cruciale rol spelen in het mogelijk maken van opvang in de regio? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ja. De meeste vluchtelingen worden opgevangen in buurlanden van de landen die zij zijn ontvlucht. UNHCR speelt een centrale rol in de ondersteuning van landen in regio's waar grote aantallen vluchtelingen worden opvangen. Nederland ondersteunt deze rol door UNHCR te financieren via het PROSPECTS partnerschap, waarin het met UNICEF, ILO, de Wereldbank en

⁵ IOM, 14 oktober 2024, <https://www.unhcr.org/bg/18727-mid-year-report-2024.html>.

IFC werkt om opvanglanden in de Syrië regio en de Hoorn van Afrika te ondersteunen.

Het mandaat van IOM richt zich op migranten. Zo steunt Nederland IOM middels het COMPASS programma in landen in de nabuurregio's van Europa, o.a. op het gebied van bescherming in transitlanden, toegang tot waardige en vrijwillige terugkeer en duurzame herintegratie in landen van herkomst.

Vraag 8

Deelt u daarmee de zorgen dat de megabezuiniging op UNHCR en IOM, naast het feit dat hiermee miljoenen levens in gevaar worden gebracht, ook betekent dat we in Europa de consequenties hiervan gaan zien? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Het kabinet deelt de zorgen over de gevolgen van de bezuinigingen voor de vluchtelingen en migranten in kwetsbare posities die afhankelijk zijn van humanitaire steun van UNHCR en de programmering van IOM. Aangezien nog niet duidelijk is wat de precieze omvang van de bezuinigingen zal zijn, danwel de gevolgen daarvan op de werkzaamheden van UNHCR en IOM, is het nog niet mogelijk te beoordelen welke consequenties deze zullen hebben voor Europa of elders.

Vraag 9

Bent u bereid zich in te zetten voor herstel van de bijdrage van (met name) de Verenigde Staten aan UNHCR en IOM? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze kunt u zich hiervoor inzetten?

Antwoord 9

Elke donor maakt eigen beleidsafwegingen. Het kabinet staat daarbij voortdurend in contact met andere donoren over internationale samenwerking bij hulpinspanningen, waaronder met de VS. Tegelijkertijd staat ook Nederland voor een forse bezuinigingsopdracht en zullen er scherpe keuzes gemaakt worden. Mede daarom zet Nederland ook in op verdere hervormingen, en heldere keuzes en prioritering bij deze organisaties.

Vraag 10

Bent u bereid om bij uw collega's binnen de Europese Unie te pleiten voor verhoging van de Europese bijdrage aan UNHCR en IOM, met als reden om zowel humanitair leed te voorkomen, als om grotere vluchtelingenstromen naar Europa te voorkomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

De lagere bijdrage van USAID en de VS in het algemeen veroorzaakt wereldwijd grote tekorten op verschillende thema's. De bijdrage van de VS bedroeg voorheen 27% van de totale hulp en 42% van de humanitaire financiering. In EU-verband wordt in kaart gebracht wat de impact is op ontvangende landen en organisaties, hoe dat raakt aan EU-belangen en -programma's en wat daarbij het handelingsperspectief is. Hoewel de EU momenteel aan het bezien is of, en zo ja hoe eigen middelen anders ingezet zouden moeten worden, is het duidelijk dat de EU de ontstane gaten niet zal kunnen vullen. De gesprekken over waar de noden het hoogst zijn lopen nog, waarbij wordt bezien of de EU en EU-lidstaten daar een rol in kunnen vervullen. Binnen de EU zet Nederland in op prioriteiten die direct onze Nederlandse en Europese belangen raken, waarbij er met voorrang gekeken wordt naar veiligheid, migratie, gezondheid en Oekraïne. Migratie blijft topprioriteit voor dit kabinet. Nederland zet zich in de EU dan ook in voor een ambitieuze, gezamenlijke en effectieve aanpak van migratie. UNHCR en IOM zijn daartoe belangrijke partners.